

EESTI POLITSEILEHT

Nr. 25

3. juunil 1922.

II. aastakäik

Ilmub üks kord nädalas — igal laupäeval.
 Tellimise hind: aasta peale . . . . . Mk. 800.—
 poole aasta peale . . . . . „ 400.—
 weerand aasta peale . . . . . „ 200.—
 Üksik number maksab Mk. 18.—

Aratellimised järgmise kuu esimesest päevast.
 Toimetuse ja kontor: Tallinn, Toompea lossis. Tel. 5-15.
 Awatud kell ½9 — ½3. Toimetaja kõnetunnid k. 12—1.

Kuulutuste hind:
 ¼ lehek. Mk. 2400.—   ⅛ lehek. Mk. 300.—
 ½ „ „ 1200.—   1/16 „ „ 175.—
 ¾ „ „ 600.—   1/32 „ „ 100.—

Lehe eesküljel 75%, tekstis 100% kallim.

Adressi muutmine 10 mk.

Adress kirjade jaoks: Tallinn, Postkast nr. 338.

Jooksew arwe „Eesti Pangas“ nr. 1056.

Politsei teenistus ja politseinik.

Keegi meie lugejatest küsib, kas on politseinik linnas, kus alaline politseiwahiford olemas, kohustud peale harilikude töötundide oma forteris viibima, et teda igaford, ka pühapäiwiti, võimalik oleks kätte saada? Wõi võib ta wabalt oma äranägemise järele ükskõik kus oma asju forraldada?

Meie juba andsime selle küsimise peale lihtikele wastuse oma weergudel („Eesti Politseileht“ nr. 22). Kuid see küsimus on niimõrd laialise ulatusega, et meie teist forda tema juure tagasi tuleme.

Juriidiliselt on iga riigiametnik kohustud nii wiisi töötama, et tema hooleks usaldud töö forralikult ja õigel ajal ära tehtud saab. Seadus normeerib ainult riigiasutuste tööaega. Nii siis peame järeldama, et ametnik peale finlatstehtud tööaega ka siis töötama peab, kui tema hooleks usaldud töö seda nõudma peaks. Arusaadaw, et siin juures asutuste koosseisud tööbruhusele peamad wastama.

Politsei ei kujuta sellest seaduse nõudmisest sugugi mitte erandid. Just ümberpöördukt politsei tegewus on sarnast laadi, et see nõudmine iga politseiniku kohta ijeäralisel ulatusel maksew on. Po-

litsei ülesanne on awalikku forda alalhoida, kodanikkude julgeoleku eest hoolitseda ning tema waranduse puutumatus eest muretseja. Need on ülesanded, millede täitmine iga politseiniku ka õusel woodi pealt ülestõsta woiwad. Meie, tänu Laewa Laadile, ei tea rääkida politseinikust, kes murdwarga eht rööwmõrtsuka tabamifeks kutsutud, wastanud oleks: „Ei, kallid jahjad, ei mina wõi tulla; minu teenistuse tunnid täna on juba läbi...!“ Kindlaste loodame, et Eesti Wabariik politsei ajalugu sarnase liitupusega rikastama ei saa.

Politsei peale pandud kohused woiwad alati ja ootamata kõige politseinikkude jõudu nõuda. Meie ei suuda omale ette kujutada sarnast politseiniku, kes näituseks, ootamata rahutuste puhul hakkaks seletama, et tema töötunnid juba tehtud on. Politseiteenus paneb iga politseiniku peale raskeid ja wastutawad kohused. Kes politsei teenistusse astub, peab teadma, et tema kõik oma jõu ja kõige oma aja temale pühendab. Sarnast sammu ei tohi kergemeelselt astuda. Kes politsei kohustusi omale raskeks ifeks loeb, peab mõttest loobuma politsei teenistusse astuda. Kui ta seda siiski teeb ja sealjuures

oma waatest ei loobu, siis on jarnane poliitseinik warstigi sunnitud teenistusest lahkuma. Politsei organijm ei seedi elementij, mis tema kui toituise allika peale waatawad, ning heidab neid warstigi wälja.

Kui nüüd poliitsei teenistus iga poliitseinikku alati oma kohuse täitmisele kutsuda võib, siis peab tema juba ise selle eest hoolt kandma, et tema igal ajal kätte saadaw oleks. Sellest aga ei peaks järeldama, et poliitseinik teenistusest wabal ajal alati kodu kolde ääres peaks kütitama ja ootama, võib olla ehk mind kutsutakse. Politseinik jääb alati inimeseks, kellel peale teenistuse huwide teatud nõuded elu wastu on. Mõistagi, et tema alati kodu istuda ei wõi. Ning seda ka keegi ei nõuagi temalt. Kuid tema peab oma äraoleku alati nii wiisi sisse seada mõistma, et ta tarwiduse korral alati kätte saadaw oleks. Araminnes, peab ta kodus ütlemata, kuhu ta läheb. Politseiniku kodufondsed peawad teadma, et nad wajaduse korral tema järele lähkijid ehk politseid nõudjad isikut järele saadaksid; kodafondsed peawad teadma, kust teda otsida, kust teda leida; kui võimalik, siis asja kiirustamiseks kõnetraati tarwitada.

Peale kirjutud seaduste on ka kirjutamata seadused, mis teenistuse oludest tekkiwad. Tegelik elu nõuab, et ka need kirjutamata seadused, mis sama kui kirjutudki, täitmist leiawad. Ilma sellela hak-

fab terwe teenistuse apparaat loomama. Nende täitmisele wõiks poliitseinik loobuda ainult siis, kui nemad otjekohesest wastolus maksma seadusega oleksid.

Poliitseinik on waba oma teenistusest ainult siis, kui tema puhusel on, haigest woodis lamab ehk teenistuse muredest tüdinunud kalma künka alla poeb. Igal muul juhtumisel võib teenistus poliitseinikku kohuste täitmisele kutsuda, olgu see hõbe ehk päewa.

Teenistusest waba poliitseinik peab alati seda meeles pidama, et tema oma peale rahwa armustust ikka rohkem tõmmab, kui keegi eraiik. Mis wiimasele suureks jüüks ei panda, muutub poliitseinikule suureks patuks. Kui keegi eraiik joobnud olekus mööda tänawaid tuigerdab, siis kutsub see pealtwaatajate seas enamiste lõhna naeratusse wälja. Kuid joobnud poliitseinik saab rahwa pilkealuseks, äratas seltskonna meelepaha. Ning wiimane on täiesti õigustud: on ju poliitseinik awaliku korra alalhoidjaks määratud; lubamata nähtus on, kui poliitseinik ise seda korda rikkub. Politseinik, kes ühte ehk teist wiisi poliitseiameetkonda teotawaid ülesastumisi omale lubab, teeb ennast wastutawaks distsiplinaar korras. Kas see just teenistuse kohuste täitmisel sündis wõi mitte, ei muuda asjaolu ning ei wabastia poliitseinikku wastutusest oma alatu ülesastumise eest, sest et tegelikult on poliitseinik alati oma teenistuses.

Tahtewõime kaswatuses.

Meie kaswatus on senini olnud puudulik ja ühekülgne. Koolides pakuti meile küll mitmesugusi teadmisi, kuid kaswatusse peale sõna tõlises mõttes, j. o. tundmuste ja südame hariduse peale, pandi wähe rõhku: Teadmine on tarwilik abinõu wõitluses olemise eest, kuid tõlise wäärtuse omandab ta ainult sel juhtumisel, kui tema tunde ja südame haridusega kokkupuutlasse wiidud on. Politsei teab wäga hästi, et nii nimetud parema seltskonna liikmed, oma kõrge hariduse peale waatamata, pahatihti kõige suuremad kurjategijad on. Kõige laialisemate teadmiste kõrwal wõiwad meis kõige mustemad kalduwused aset leida.

Mõte ehk idee, mis wäljaspoolt meie mõistuse tungib, peab seal enne koondunud tähelepanu teel kindlalt püsima jääma, teiste ideedega asjimeelerima ja teatud

psühilise protsessi — asjotseerimise teel kõwenema, siis omab tema teatud tundelise ilme, soowi wõi igatsuse näol, millele alles tegu järgneda võib. Suuremalt jaolt kujuneb aga asi meie kultuura elu keerulistest oludest tingituna teisiti. Wälisilma muljete ja ideede rohkus takistab üksikutel neist meie hinges kindlalt püsima jääda ning sinna koguwad kõiksugu wastoludes seiswad arwamised, nagu ladusse kokku, ilma et meie üksikutele suudaksime tõsi tähelepanu kinkida. Need ideed jääwad „möödamine wate külalistenä“ meie mõistuse ja kui teatud tundmus, kas hea wõi halb meid waldab, wõiwad nad abimeestena tundmuste teostusel üleskerkida. Tundmus iseenesest, olgu see wiha, kättemaksmine wõi armastus, on midagi tumedat, mittekonkreetset, mis ainult sel puhul oma

Ärge ostke

**kuld, hõbe ja kal-
liskiwidega kau-
nistud ehteasju,
enne kui Teie neid
waadanud ei ole**

A. MALMSTEINI

**kullasepa äris
Tallinnas, Pikk t. 31**

7510

awalduses kindlama kujut omab, kui mõis-
tus kalle appi tõttab. Nii on siis tead-
misel, ideel veel tundeliski wõt emot-
sional külge tarwis, enne kui tema teoks ku-
juneda wõib. Mõistus üksi on abitu-
tegu ellu kutsuma. Näitust jaks leidub
igapäewases elus küllalt. Keegi, kes
näituseks küll teab, et temal kell 8
üleöstõusta tarwis on ja seda ehk teist
forraldada lubanud, jääb aga veel woo-
dise, sest mõnuses wäsimus waldab teda
ja mõistus tõttab selgitama, et seda ka
hiljem teha jõuab, ilma et asi selle tõttu
kannataks. Kuid ukse kell heliseb ja ma-
gajale teatatakse, et teatud isik tulnud
on. Kartus, et teatud isik teda veel woo-
dist leiab (kartus on aga tundmus) sun-
nib teda silmapilkselt mõnust wõõdist
lahkuma ja kiirelt riidepanema.

Nii on siis tundmus iga teo juures
tähtsamaks teguriks. Tundmused on osalt
pärimuse produkt, nagu elu alalhoid-
mise tung, hõguline tung, mis nii ütelda
meis kwinend ja instinktideks kujunend.
Ka tundmustel nagu hirm, rõõm, wiha,
on instinktide ilme. Witmasi tundmusi
on meil raske otsesed juhtida, nad ker-
kivad stühtiliselt ja waldawad meid, kuna

ainult festwate jõupingutuste tagajär-
jel ja kaitse abinõudega neid taltjutada
suudame. Siltsima arenemise ja kaswa-
tuse teel omandud tundmustest, nagu gu-
ahnus, ihnus, enesearmastus jne. — on
fergem jagusaada. Et tundmusi eneses
walitseda ja juhtida, on waja järjekind-
lalt nendega wõidelda. Selles alalises
wõitluses omandaksigi tahtewõim,
mis igasugu eetiliste omaduste saawutu-
seks tingimata tarwilik. See on tõsine
ja raske wõitlus, sest paremad mõttetead-
lased tõendawad, et wõit enese tundmuste
üle, on kõrgem wõit. Ja just politsei
alal, kus nii palju tundmusi süttawaid
nähtusi ette tuleb, on tahtewõim ja enese
walitsemine suure tähtsusega. Tuleb ai-
nult farnasi tundmusi eneses kultiwee-
rida, mis paremate ideedega seotud oleks.

Misjulgused abinõud oleksid meil tarwi-
tada, et enese tundmuste üle peremeheks
jaada?

Kõige pealt peame tundmuste iseloo-
muga tutwunema. Sealt selgub, et tuge-
wamad tundmused on wõrdlemisi ruttu
wõõdaminevad. Sealjuures jaadawad
tundmusi harilikult teatud sifemised ja
wälimised liigutused, mis asotsieerimise
teel ühinend ja wastastikku ühtteist wäl-
jakutsuda wõiwad. Näituseks wiha juu-
res pigistakse hambad kokku, käed rufi-
kasse, kortsutakse kulmuksi, kuna süda kor-
ratumalt peksab. Meie teame aga, et
wäliste liigutuste üle walitseme. Seda
peaksime tundmuste awalduste juures
ärakasutada katsuma. Kui meie näit,
wiha hoos, ülalnimetud liigutusi, mis
meie wõimuses, mitte ei tee, wäheneb
juba tundmuse awalduse wõimalus. Kui
meie omalt poolt rutuliselt teisa was-
tand liigutusi ja tundmusi nagu enesest
lugupidamine, ja wähejuhtumise tagajär-
gede kartuse j. n. e. enesest ülesäratame,
wõime wiha hoost üle jaada ilma, et tema
awaldusele peafeks. Siis on meile kind-
lamaks abiks aeg, mis esimeste katsete
juures ettetulnud konarused parandab.

Ülalpool nimetasin, et teatav tundmus
awaldust leiaks, on tarwis, et mõistus
teda juhtiks. Tunde mõju all leiame ka,
et neid waldaw tundmus alati meie
mõistuse ja ideede tagawarast enesele
kohase wabanduseks wälja walib, harili-
kult sellest juhuslikult meisse sissetungi-
nud kogust. Sealt leiame jällegi ühe abi-
mehe tundmuste wastu wõitlemiseks; ni-
melt peame katsuma wabaneda farnastest

„juhustlikest võerastest“, nendele mitte oma tähelepanu kinkides, siis hävinemad nad iseenesest; kuna paremate ideede ja mõtete peale täielikku koondunud tähelepanu pööraksime. Sest asjotseerimise teel saab see idee tugewaks, mida meie oma mõistuses esimesele plaanile liikkame ja teda kunagi oma koondunud mõttetöö raamidest välja ei laske. Sel teel on ka tähtsamad ülesleidused ja paremad waimusünnitused tekkinud. Nii ütles Darwini poeg, et tema isal iseäraline omadus olnud teatud asja aastate jooksul mitte oma silmist kaotada; Goethe on 30 aasta jooksul oma „Fausti“ ideed peas kannud. Nii peab iga soovitawat ideed, nagu agarus, mehisus, ausus, kohusetruudus, edasipüüdmine, õiglus jne. alaliselt oma mõistuses teatud hellusega ühes kandma ja wastawateks tundmusteks üles äratama. Sarnane jüwenemine teatud ideesse rikastab teda iseenesest kõige, mis juhuslikult tema kõwenemiseks tarwis ja kui niisugune, tundeilmega kaunistud idee käepärast, võime teda alati magdalamate tundmuste üleskerkimise puhul wastandiks seada ja neid paraliseerida. Selle pärast tuleb püüda iga paremat ideed tõsiselt ja kestwalt mõttes järelkaaluda ja ainult selle kasuks rääkimaid tundmusti sihikindlalt temaga siduda. Siis kõweneb teatud idee iseenesest.

Eu on näitanud, et ka ebaloomulikud tundmused just sarnaselt tekiwad. Näit., ihuus inimene ei kaota kunagi kõige vähemal juhtumisel oma ihususe põhimõtet ja rikastab weel teda alaliselt igasugu teiste ideedega, millede teostamine kuidagi

wiisi teda tema sihile — raha kofku ajada, lähmale wiib.

Wähemate soowimata tundmustega, nagu laiskus, kerge lõbude tagaajamine ja muude pahade harjunud tundmuste wasta mõitlemisel tuleb katjuda kõige pealt põhjustest ja juhtumistest, mis nende poole meid awatsewad, eemale hoida, — sõpradest, arwamistest ja õhkkonnast, mis neid tundmusti ellukutsuwad. Kui aga meie mõistuses nende kasuks kõnelew mõttelend tegutsema hakkab, tuleb seda mõne teise mõttega kunstlikult katkestada püüda.

Soowimata mõtemõlgutuste eemaltõrjumiseks aitawad ka kehaliigutused kaasa: kiirendud käik, iseäranis aga waljult kõnelemine, mida ise tähelepanuga jälgida püüame. Võib ka jõuga teatud asjotseerijooni katkestada, kas wõi enesele walu tegemise teel, näit. näpistuse abil. Munnagad piitutasid endid sarnastel juhtumistel.

Õgatahes on selge, et nii ehk teistiti alati abinõust leidub, milledega meie oma tundmusti waldada võime. On waja ainult tõsiselt tahta ja püsiwalt katseid korrata. Tahta aga maksab, sest ses suhtes saawutud tagajärjed on seda wäärt. Kes meist ei peaks tahtma tugema tahteduga, mehine, töökas, aus jne. olla, milledest igaugu isiklik edu ja heakäekäik elus oleneb ja mida kõige suurem rahulolemise tundmus kroonib? Kõige selle juures õpime endid sijemiselt tundma, enesetundmise abil läheneme ka teiste inimeste tundmisele, mis elus wäga tähtis.

(Järgneb.)

Puudus, mida pea kõrwaldada tuleks.

Kõer on wanast hallist ajast peale inimese truukaitsja, tema ustaw waranduse hoidja ja osaw jahikaaslane olnud. Juba wanad muinaslood kirjeldawad meile seda neljajalgset inimese sõpra, kui tarka, kohusetruud ja isegi eneseohwerdajat olewust. Ja seda täie õiguslega.

Meie aeg oma alalise tungiga kõiki inimjoohe käekäiguts äratasjutada, pööras ka koera omaduste peale oma tähelepanu. Mis inimesel tähelepanemata jääb, ilmutab ennast koerale tema erga kuulmise ja terawa haistmise võimu tõttu. Juba mõnikümmend aastat tagasi hakkati koera, kui tähtjat abijõudu kuritegijate jälgimisel, läbiotsimistel ja wahikordadel tarwitama. Ning politsei ajalugu wäljamaal teab nii mõndagi juhtumist juustada, kus meie neljajalgne muusur kurjategijat

tabanud, politseinikku waritsema hädahoju eest hoiatanud ja isegi mitmel korral tema elu peastnud.

Politsei patrullil wäljamaal on alati üks ehk ka rohkem koeri kaasas. Bargis, põejastikuse peitnud kahtlane isik jääts politseinikudele tähelepanemata, kuid politsei-koer teab oma kohusi, ning hulgus oma peiduurtas jattub kohe tema walwe alla, ilma et temal wõimalus oleks põgenemise peale mõeldagi. Kellel korra politseikoeraga kokkupõrkimine on olnud, ei riskööri teist korda temaga mõistlemata hakata.

Õhjel wahi peal seijew kordnik on tihti peale politsei-koeraga warustud, iseäranis siis, kui tema walwekoht linna ääres, wähekaidawas kohas on. Kahtlase isiku lähenemise puhul hoiatab koer kordnikku.

Kuriteo paigal on koer kriminaalsti tähtsam abi. Kui politsei varsti peale kuritegu paigale jõuab, ning kuritegija jäljed veel värsked on, siis on koer see, kes politseid kuni kuritegijani viib. Koerale antakse nuujutada midagi asja, mille külge kuritegija on puudutanud ehk mida tema maha on unustanud, ning koer jälgib tema jälgi nii kaua, kuni tema kuritegija asupaigale jõudnud on. Võidurdumus hantumine on märgiks, et koer oma ülesande täidetuks loeb. Kui tema seal juures kuritegijat ennast kohtab, siis on politseinikul küllalt waewa teda koera hammaste eest kaitsta.

Viimase sõja ajal olid koerad Puna ja Risti teenistuses. Peale lahingut lasti lahti koerad, kelle selja peale eriti puna ja risti märgitud sadulaste külge kinnitud oli plasku millegi karastava joogiga, sidumise materjaalid ning mõned teised haavatule tarvilikud ained. Tark koer otsis haavatu üles, seadis emast nii-viisi tema lähedale, et haavatu omale tarvilisi asju kätte saada võis, ning peale seda jooksis kohe teada andma oma leidusest. Koerast juhitud sanitaarid koristasid siis haavatu ära. Nii viisi on koerad nii mitmegei sõduri elu peastnud.

Wäljamaal, isäranis Inglis- ja Sakjamaal, on terve rida jeltšid olemas, millede ülesandeks on koera politsei teenistuseks ehk teisteks otstarbeteks kasutada. On jeltšid olemas, mis oma jõudu ai-

nult teatud koera lõu arenemisele pühendavad. Sellid ühetaoliste ülesannetega loodavad endid liitudesse. Viimased asutavad koolisid, kus instruktorid ja koerte dressjeerijad ettevalmistatud saavad, jaadavad neid tarviliste kohtadesse, hoolitsevad vastavate koerte tõude arenemise eest, määravad awhindasi koerte näituste ja võistluste tarvis jne.

Wäljamaa politsei, rääkimata eriti kriminaalpolitseist, on igalpool dressjeeritud koertega varustatud, ning üleüldine arvamine on see, et need kutsud, mis politseikoerad nõuavad, juure kasuga nende tegewuse läbi koetud saavad.

Ka Wenemaal, tšaari walitšuse ajal, mõni aeg enne ülasõda tekkis politsei departementi algatusel erajelts, mille ülesandeks oli koerte kasvatamine politsei teenistuse ja wahipidamise tarwis. Tšarskoje Seloos oli jeltšil oma koerte kasvatuse asutusalgas, kes oma tegewust Sakjamaal ostetud koertega algas ja kes dressjeeritud koeri politsei asutustele laiali jaatis.

Kahjuks ei ole meil Eesti midagi sellejarnast. Siin peaks ehk kriminaalpolitsei algatust tegema, sest et tema käes kuritegude jälgimine on, ning politseikoer just sel alal ennast kõige kasulikuma ja tarwilikuma abijõuna ülesnäitanud on. Teg ei oota! Kui meie kriminaalpolitsei ajaga jammu tahab pidada, siis peaks tema küll sellega wiivitamata algatust tegema. Wana politseinik.

Waimuhaiguste wormid.

Waimuhaigus esineb mitmejagusel kujul. Pahatihti on tema nii jägawusse peitunud, et waimuhaiguse kindlakstegemine isegi eriteadlastele raskest ülesandeks kujuneb. Mõistagi, et jarnastel juhtumistel otjustaw sõna alati arstidel on. Kuid ka politseinikul, kes oma tegewuses pahatihti waimuhaigetega kokku puutub, peawad teatud kogemused, olgugi pealiskaudsed, jellel alal olema. Politseinik peab võima isiku kõne ehk kirja ja ülespidamise järele otjustada, kas ehk temal mitte waimuhaigega tegemist pole, ja selle järele oma tegewust ja juhteid temaga jeadma.

Kuuneteistkümnenda aastane tüdruk, kes kuni kella 4 hommikul ühte romaani lõpuni lugenud oli, läheb oma wanemate majast ja uputab ennast lähemasse jõkke. Koju jätab tema sedeli, milles tema palub wanemaid temale andeks anda. „Kuid ma ei wõi teijiti, — kirjutas ta, — sest et minu saatust just jarnane on, kui romaanis kirjeldud naiskangelasel...“

Noor algaja näitlejanna lõpetab oma elu enesetapmisega ning seletab omas wai-

mases kirjas, et tema ei wõi kuulsaks jaada ning sellepärast tema elada ei taha. „Aga sellegipoolest on kahju minu ilusatest walfjatest juukstest“ — lijab ta kirja lõpuks.

Noor kommunist Sakjamaal lasub enesele kuuli pähe ning seletab omas kirjas, et pärast seda, kui tema kommunismis pettunud on, temal mingit eesmärki enam elus pole...

Mis räägiwad jarnased juhtumised?

Rahwa juus on nad muidugi „hurwitarad“ juhtumised, millest kõnelema maksab. Ühed leiawad, et „jellel oli küll wist mõni wint lahti“; sentimentaalne intelligent seletab „mõistatuslikust psühholoogilisest jägawusest“. Kuid meieaegne psühiater ütleb, meile et need kõik waimuhaiged isikud olid.

Kui inimene kaebab, et kuradid teda tagaajawad ning wiimaks enese ülespoob, siis ei kahtle tema waimuhaiguse juures keegi. Kuid üllatoodud juhtumistel ei taha wana traditsioonides üleskaswatud arst mitte igakord waimuhaigust näha. Kas siis neil juhtumistel on asjaolud teised,

fui enesetapja juures, kes kuradite eest nõbrifilmuses peastmist otjiss? Tõsi küll, neis juhtumistes pole hullumeelsuse tundemärki. Kuid siin on midagi muud, mis hullumeelsusega psühiatriis ühele pulgale seada tuleb, s. o.: ebatruune arusaamine asjadest, mis waimunõrkuse otseohene tagajärg on. Waimunõrkusest on raskem arusaada, kui hullumeelsusest.

Kas on ehk siin meil uue waimuhigusega tegemist?

Waimuhiguse põhjused on alati ühed ja need samad, kuid tema välised vormid muudawad aja jooksul oma kuju. Wiimane on alati teatud ajajärguga seotud, kannab tema tundemärki. Nõustad wiiskümmend tagasi mõis veel waimuhiguid kohtada, kes endid arwasiid jesuiitidest tagakiusatud olema. Uuema aja saawutusjed, kui raadio-telegraaf, elekter, õhulaewad j. n. e. on nii mitmeigi waimuhiguse laudseks põhjuseks saanud. Wiimane ilma sõda oma koledustega jättis mälestuseks nii mitmed tuhanded waimuhiguid. Selle ette kaob ennesõjaegne waimuhigude tüüp, kes ennast teistsiks, kuningaks ehk teiseks juureks wõimumeheks luges. Meieaegne demokraatism on ka siin oma mõju awaldanud.

Ujajärg, kus poiss noormees kujuneb ning tüdrukust naesterahwas walmineb, on kaunis kardetaw waimunõrkadele isikutele. Just sellel täieaalsuse walmineamise ajal leiab inimene iseennast: senini abstraktseid mõisted, nii kui armastus, kuulsus, au, wahwus jne. hakkawad inimese mõtteid waldama, teda tagasihutama. Iksil terwe hingeeluga astub nende mõistete juure oma terwe otustamise wõimega, kuna wiimane just waimunõrgal isikul puudub. Selle puuduse järelduks on nende omaduste walehindamine, ühefüljeline arusaamine, ebaettekujutus, mis lõpuks jarnastes tegudes, kui ülal kirjeldud, ilmub. Siin juures peab veel

arwesse wõtma, et otustamise wõimetus isik wäga wastuwõtlik kõrwalistele mõjudele on. Kriminaalromaan, kiino, sensatsiooniline kohtuprotseß on siin enam ehk wähem tähtsad tegurid.

Kirjeldud waimuhaiged = fantaistid esinewad ainult enesetapjana; nad wõiwad ka mõrtsukatöösi lorda saata. Sarnaste kuritegude tundemärgiks on alati see, et kuriteo motiim mitte harilik pole. Sarnases kuriteos leiab kuritegija oma haiglase järeloomamise tungile rahuldumist. Luntud on juhtumised, kus noored poisid tulekahju süttitajana esinesid ning ülekuulamisel seletasid, et nemad tahtnud korra tõsist tulekahju näha.

Wiiteistkümmne aastane poeßell meelitab piisese plika lähedale metsa ja tapab teda seal taskunoaga kõige koledamal kombel ära. ülekuulamisel seletas ta, et tema tahtnud ometigi korra isiklikult proowida, mis asi see tihti kuulnud „seksuaal tapmine“ dieti on.

Seitseteistkümmne aastane gümnasist jaedis raudtee peale mitmejuguised takistused, mis järgnema rongi tingimata oleks rööbastest wäljawisanud, kui neid takistusi mitte õigel ajal märgatud poleks. Paar päewa hiljem sai tema selle sama koha peal kinniwõetud. Ta oli sinna tulnud, et oma katset korrata. Ta seletas, et tema olla omale otjuseks teinud näha saada, kuidas üks raudtee õnnetus dieti wälja näeb.

Kuhugil wäikemas prantsuse linnas näidati kiinos pildistud Soleilland'i protseßi, kus keegi 12-aastane tüdruk seksuaalohwrina esines. Paar tundi pärast kiinoetendust oli üks pealtwaatajatest samase kuriteo kordasaatnud ühe sama wanaduse tüdruku wastu, kellega tema seltsis kiinos oli.

Nii siis näeme, et realism mitte hirmutawalt, waid awatlewalt waimunõrkade isikute peale mõjub. (Järgneb).

K o h t u t o a s t.

Kommunistid sõjaringlonna kohtu ees.

Läänud kaupäewal kuulutas sõjaringlonna kohus wälja otjuse kommunistlike jalaorganisatsioonide kohtu, mis meeli ammuigi ärewil oli hoidnud. Meil on olnud wabariigi kehtwuse ajal terwe rea jalaorganisatsioonidega tegemist, millede algusmomenti alati Wenemaalt otjida tuli. Neid pöwandaaluseid organisatioone oleme häwitunud, kuid ikka ja ikka tekib uusi ajemele, kes meie kaitsepoliitisele oma tegewusega pahasti rasteid ülesandeid seab. Wiimane

asi oli oma kohtualuste arwu ja asjaarutamise wäljuse poolest üks juurematest Gestis.

Terwe see protseßi tegewus keerleb Wiktor Kingissepp'a ümber. Organisatsioonide juhatajana mõeti ta juba aasta tagasi eeluurimisel wastutusele, kuid kätte saada läks teda lorda ainult hiljuti, kui protseßis juba teoksil oli. Oma karistuse sai ta wäljakohtu otjuse järele, kuna tema kätetöö käesolewas protseßis lõpukile likwideerimisele tuli.

Ringisepp'ast organiseeritud Eesti Kommunistiline partei oma tekkomiteega töötas pöranda all ja teemasje kuulufid tuntud kommunistide juhid Walmann, Liigemets ja Räästas. Juba enne Riigikogu walimisi oli märgata, et ametiühjüste tekknõukogu, mis legaalselt töötas, ühenduses oli selle pörandaaluse tekkomiteega.

Kui ametiühjüste nimekirjaga, mis, nagu hiljem dokumentaalselt selgus, pöranda all toflu seati, kommunistid Riigikogu walimistele läksid, muutus terve kommunistiline liikumine aktiivsemaks. Ei olnud kahtlust, et rühm tegutseb pörandaaluse organisatsioonidirektiivide järele.

Käesolew protsessi sai alguse wäikestest kirjafestest, mis Riigikogu kommunistilisele rühmale adresseeritud oli ja Wiktor Ringisepp'a käest wälja oli läinud. See kirjafene paljastas legaalse rühma ühenduses olemist pörandaaluse organisatsiooniga — kommunistilise partei tekkomiteega —, kes 3-da internatsionaali täidejaotwa komitee juhtnõõride järele Eesti riigitorra kututamist igasuguste abinõudega kuni sõjariistuwäljaastumiseni teostama pidi. Selle kirja tagajärjel pandi hull läbiotfimisest legaalsete organisatsioonide ja nende tegelaste juures toime, kusjuures hull materjaali saadi, mis kahtlemata tõendas, et kõik need organisatsioonid ja nende tegelased talitajid selle illegaalse tekkomitee kästude järele. Ametiühjüste tekknõukogu, kellest legaalse tegevuse idu wälja läks, oli kommunistilise partei tekkomitee seisukoha omaks wõtnud ja selle kasuks lendehtede kaudu agitatsiooni teinud.

Tähtjaks teguriks pörandaaluses tegevuses olid kommunistide teise kongressi otsused. Enne teist kongressi ei olnud märgata niihästi tekkomitee, kui ka ametiühjüste tegevuses kindlat sihti, kuid peale kongressi, wõis märgata kommunistilises tegutsemises juba päris kindlat kawa. Enne eitaftid kommunistid igasugust parlamentanti, kuid kui 2. kongressi otsustes parlamendi kohte ära kasutada kästi „riigi aparraadi õhklusafimiseks seestpoolt“ ja agitatsiooni tegevuseks laialdastele hullkadele, wõtsid ka kommunistid oma nimekirjaga Riigikogu walimistest osa. Walimisi juhiti pörandaaluse organisatsiooni poolt, niijama ka hiljem rühma tegevust, mis 2. kongressi otsuste järele absoluutset parteile pidi alluma, selle peale waatamata, kas see legaalne wõi illegaalne organisatsioon on.

Samal tingimistel tegutjes ka linnawolikogu kommunistiline rühm, teostades kongressi otsuste käsku ühendada legaalselt tööd illegaalslega.

Meie õppiw noorjugu oli üheks mõjuwamaks teguriks wabadusõjajas. Sellepärast pöõrasid kommunistid ka tema peale oma tähelepanu. Kommunistiline internatsionaal, noort jõudu ära kasutada tahes, algas kommunisti mürgi külwamist nende ridadesse. Selleks kutfuti ellu üle-eestimaaline noorproletaarlaste ühing, mille tegevuse juhtimine pörandaaluse tekkomitee kätte läks. Wiktor Ringis-

sepp teadis wäga hästi, et noori on kergem oma elufihtist wälja paisata, kui wanemaid teatud elutarkusega warustud isikuid, ja sellepärast pani ta suurt rõhku noorjoo organiseerimise peale punase lipu all, toonitades, et see olla toores materjaal, millest midagi teha wõib.

Ühingu wormiline kälg täideti toffufõlas maksimate seadustega, kuid põhikirja kaastäimw ringiri määras ära ühingu tõelise tegevustawa ja eesmärgi, millede aluseks kommunisti põhimõtted olid.

Ühingu põhikirja registreerimine sündis ainult, et politsele tolmua silma paisata.

Ragu protsessi käigul ilmufis tuli, kawatseftid kommunistid „noorproletaarlastest“ isääralikku 1500-mehelist töõtsalka ajutada, selle eesmärgiks pibi olema riigitorra kututamiseks parajal juhtumisel aktiivset wälja astuda.

Paul Raudsepp'a tunnustufed kes terve kommunistilise töõga igas harus täiesti informeeritud oli, andsid wäga hinnalist materjaali asja selgitamiseks. Asja arutamisel püüdsid küll mõned tähtsamad kohtualused Raudsepp'a seletusi wäljamõelduteks tembeldada, toonitades, et kaitsepolitseil ainult piinamise läbi saawutada niisuguseid seletusi, mis temal tarwis minna. Truumann isegi näinud Raudsepp'a peale selle, kui teda piinatud olnud. Teised kohtualused aga seletasid, et kaitsepolitseis wäga wiisakalt nendega ümber käidud.

Kaitsepolitseil on alati olnud riigiwastalistele tegelastele pinnaks filmas ja sellepärast lendab talle kaela igasuguseid süüdistust, millel tõealus puudub. Omas süüdistusfõnes tähendas sõjamäe profurdör, et läbiotfimistel leitud dokumentid on rikksitud, et süüdistusandmete kindlastegemiseks Raudsepp'a seletusel ainult wäikene tähtsus oli ja kaitsepolitseil ei olnud mingisugust põhjust tema tunnustamist wälja pressida.

Smelik on asjaolu, et kaebalused endil mingisugust süüd ei leidnud olemat, kuna awalikult tõendasid, et Eesti Wabariigi häwitamiseks töötawad, toonitades, et neil aga mingisugust organisatsiooni pole olnud. Nad töötada maksma riigitorra wastu ja seista 3-da internatsionaali põhimõtte alusel.

Kohtulikul uurimisel selgus, et direktiivid, mis Ringisepp legaalsetele organisatsioonidele saatis, ei olnud muud kui wäljawõtted 3-da internatsionaali otsuste kogust ja ühitasjalijelt ära seletatud.

Wida kõnelewad need otsused? Nendest on näha, et organisatsioonid, mis asunud kommunistilise internatsionaali platwormile, peawad kõrwaldama reformiilist ja tjentriilist elementi tähtsamate kohtade pealt ja asemele panema läbiatfjutud kommunisti, peawad agiteerima kodanlise riigitorra wastu, ühendama seaduslikku ja mitte-seaduslikku tegevust nendes riikides, kus kommunistid ei saa kõike oma

tööd avalikult teha; peavad tegema jalaja sõjaväe süstemaatilist läredat kihutustööd, looma tööliste kollektiivse amal alal j. n. e.

Kui otsustada juriidiliselt, siis on juba töötamine demokraatlikes riigis nende käskude järele seadusvastaline, rääkimata veel koostöötamisest põrandaaluse organisatsiooniga, kelle eesmärgiks on maksvat korda vägivaheldelt kikutada.

Peale 7-päevalist asja arutamist lõi kohus wälja otsuse, mille järele 104 jüüralusest 51 jüüdi mõistetud ja neudest 16 sunnitööle. Wiimaste hulgas jaiwad peategelased Arnold Sommerling ja Jaan Truumann 10 aastaks ja Riigikogu liikmed Johannes Wanja, Eduard Kägu, Adolf Leewaldt ja Sergei Andrejew 8 aastaks sunnitööle mõistetud.

Sündmused.

Tundmata surmteha.

18. mail j. a. kell 3 p. l. jai leitud Fortuna tän. maja nr. 57 kohal Emajõe kaldale wäljauhitud uppunud lestealige, keitmise kaswuga, lühikeste, pruunikate juustega meesterahwa surmteha. Seljas mustjas-pruun willane frensch, mustjas-hallide koofusnõõpidega, mille all poe riidest walge aluspeju. Jalas sinikas-mustjad püksid, kroonu poolsaapad ja hallid sukad. Frensch'i taskus oli puust templi jalg ilma tähtedeta. Dokumente mingisuguseid tema juures leitud ei ole. Surmteha on anatoomikumi toimetatud ja omakste otsimine forraldatud.

Rööwmõrtsukat tabatud.

27. jaanuaril j. a. leiti Sangaste lähedalt Walga-Tartu maantee kraawist lume sees Sangaste kaupmehe Eduard Simsoni surmteha. Mõrtsukat olid oma ohywil mingisuguse tõwa asjaga pea purustanud ja surmteha juurest raha ning isikutunnistuse ära rööwinud.

Simsoni isikutunnistust läks Tartu kriminaalpolitsei osakonnal korda 23. weebuaril „Gestimaa“ wõerastemajas kätte saada. Tähendatud päewa hommikul oli keegi umbes 30-aastane tundmata mees nimetatud wõerastemajas toa üürinud, kust ta aga paari tunni pärast, ühes woodipesuga jalaja ära põgenenud, Simsoni isikutunnistust wõerastemajapidaja kätte jättes.

Mõrtsukat „Gestimaa“ wõerastemaja teenija M. Ramma poolt kirjeldatud tundemärkide järele otsides läks korda 13. mail teda Peterburgi tän. nr. 9 asuwast Tartu wõerastemajast warguse pealt tabada, kuhu ta jama päewa hommikul Hans Alla nime peale oli sissetirutanud.

Warast ettenäidates M. Rammale selgus, et ta jama isit on, kes 23. weebuaril j. a. Eduard Simsoni nime all „Gestimaa“ wõerastemajas warguse toime pani. Ühtlasi jai kindlaks tehtud, et tabatud on Wõru maak. Urwaste walla kodanik Aleksander Johani p. Gaiid, 30 a. wana.

Et Gaiid ülekuulamisel Eduard Simsoni isikutunnistuse omandamise kohta esiteks jegaheid ja üksteisele wastu käiwaid seletusi andis, hakkas ta lõpuks oma kuritegu ülestunnistama seletades, et 26. jaan. j. a. on tema Urwaste wallast oma isakodust Walla sõitnud, kus ta järgmisel päewal kellegi Au-

gust Kutnini ja Julius Andrusjega, kes ennast ka Saarmanniks nimetab, joogikohtades lõbutsema hakkanud.

Et raha otsa saanud, soowitanud Undrus Tartu maanteele rööwima minna. Baju mõisa lähedal sõitnud meile keegi maamees järele, kellele nad ootamata tagant kallale tormanud, ära tapnud ja paljaks rööwinud ning surmteha kraawi lume sisse matnud.

Poolsa läbiotfimise ja järelewaatusega jai leitud rööwmõrtsuka Aleksander Gaiidi palitu warutate pealt mõned wärstid wõreplekid. See asjaolu lasi oletada, et mõrtsukas on hiljuti weel mõne uue kuriteo toimepannud.

Gaiidi selles asjas põhjaliku ülekuulamise alla wõttes tunnistas ta wiimaks pila puikleamise järele üles, et on 12. stp. õhtul kellegi Alfred Kadajaga Riia maanteel raudtee silla lähedal mäe nõlwakul ühe maamehe kiviiga, kas surmaks ehk nimaajeks lõõnud ja paljaks rööwinud.

Et sellest kuriteost weel teada polnud antud ja et mõrtsukas ennast Tartu wõerastemajasse Hans Alla nimelise isikutunnistusega oli sissetirutanud, tekkis arwamine, et kas rööwimine mitte Kopla walla kod. Hans Alla juures, kelle elukoht jama wallas, Rāni mõisas, toime on pandud.

Weel jama päewa hommikul jai agent Rāni mõisa asja järel kuulama saadatud. Selgus, et Hans Allal on tõesti 12. stp. õhtul umbes kella 9 ajal jooanud olekus Pataste laadalt kodu sõites kiviiga pea puruks lõõnud ja taskust taskutell, rahatast ühes umbes 3000 m. ja isikutunnistusega ära rööwitid.

Alla seletuse järele on ta niiwõrd jooanud olnud, et ei ole rööwliste kallale tungimist märganud.

Rööwmõrtsuka Gaiidi juurest jai leitud 1312½ marka ja Alla taskutell.

Simsoni tapmises kaasjüüdlased Kutnin ja Undrus on waremalt Walga maakonna wangimaja paigutatud.

Alfred Kadajat jenini leitud ei ole.

Rööwimine.

12. stp. leiti Kuwajõe wallast Tuhala mõisa metjast Nabalala walla kodanik Miina Juhani t. Kuuser, 58 a. wana, wäheste elumärkidega. Kriminaalpolitsei poolt toimetatud juurdlesuga jai kind-

laks tehtud, et õnnetu Rabala wallas elutsem Miina Waaselmann on, kes ennast oma endise mehe nime järel Kuuser'iks nimetab. Ülekuulamisel Tallinna keshaiagemajas seletas Waaselmann, et tema 10. mail Kuivajõe laadal oma hobuse 21.000 marga eest ära müünud ja ühinda kodu tulema hakanud. Tee peal seltfinud temaga keegi keshaline tundmata

meesterahvas, kes ütelnud ennast Tuhala mõisa minemat. Mõisa lähedal soovitanud tundmata meesterahvas metsateed minna. Seal löönud tundmata Waaselmannile äkki millegi kõwa asjaga pähe, mille peale tema maha kukunud, kuna mees temalt raha ära röövunud ja ära jooksnud. Selle peale taotanud tema meelemärguse.

Küsimised ja kostmised.

Nr. 629. „P.-L.“ tellija nr. 3752. Küsimine. Sagedasti kutsutakse arstid politsei poolt furnukeha ülewaatama niisuguseis asjus, mis kohtule ei allu, waid politsei protokollil põhjal prokurööri poolt ära lõpetakse, näituseks enesetapmised. — Kes on siis kohustud arstide väljasõidu kulud maksma?

Wastus. Arstliste ekspertiiside eest, mis sünniwad koha peal, ilma et arstil tarwis oleks wälja sõita, ei tule terwishoiu peawalitfufe seletuse põhjal maa-sonna ja linna arstidele eritafu maksta, sest et nad terwishoiu peawalitfufelt selle eest toetusraha saamad. Ekspertiiside juures aga, mis tähendud arstide väljasõiduga, — peawad arstid päewa- ja sõiduraha saama asutuselt, kelle kutsel arst väljasõidnud.

Nr. 954. Tellija 3853. Küsimine. „R. Teat.“ 1920 a. nr. 71/72 awaldatud tempelmaksu tariifi (järjekorra nr. 17 ja 22) järele on wastused, mis mingisugust luba sijaldawad, mille pealt teiste määruste põhjal riigi heaks erimaksu wõetakse, näituseks passid, elamisload, niisama ka lasteriistalood, tempelmaksust wabastud.

Misuguse seaduse põhjal on wastus nr. 657 („Politseil.“ nr. 20) motiweeritud?

Wastus. Tempelmaksu tariifi p. 17 täpipealse mõiste järele peab igaiüks ametasutusele antaw palwekiri, — eriti aga need, mille täitmist ehk tagajilükkamist ametwõim otfustada wõib, — warustatud saama kahe tempelmargiga, a 10 m., üks — palwe jaoks ja teine — wastuse jaoks; seesuguste hulka kuulub ka palwekiri lasteriista kandmise loa saamisefks; kui politseiülem otfufe teinud on, kas palwet rahuldada wõi mitte, siis tuleb sellest palujale igal juhtumisel teada anda ja sellega on mõlemad, tempelmaksu alla käiwad toimetused tehtud ning margid kustunud.

Palwe rahuldamise puhul walmistatakse ja antakse palujale ühes wastusega ka tunnistus, mille kätteandmise juures temalt wõetakse erimaksu 100 m. wäärtuses, mida ka on kästud tempelmarkides tasuda

(W. W. 9. webr. 1921 a. määruse § 4); see tunnistus tempelmaksu tariifi p. 22-g järele enam tempelmaksu alla ei käi.

Wene seadused seesugust tempelmaksu wõtmist iga üksiku toimetuse eest eriti — ei tunnud; seda seadsid meil sisse okkupatsiooniaegsed määrused, mis aga wähetuttawad on, mille tõttu ka arusaamatused tekivad.

Nr. 971. Tellija nr. 905. Küsimine. Palju on õigus puhkust saada riigiametnikul, kes 27. detf. 1918 a. — 22. detf. 1920 a. rahwawäes teenis, siis wähepeal kuni 1. maini *) teenistufeta oli, peale selle 1. maist kuni sentajani jälle riigiteenistuses.

*) Toim. märkus. Mis aastal?

Wastus. Wabariigi Walitfufe otfufe põhjal 24. märtsist 1922 a. wõidakse käesolewal aastal ametipuhkust anda: neile, kes wähetpidamata riigiteenistuses olnud wähemalt üks aasta, — üks kuu ja neile, kes wähetpidamata riigiteenistuses olnud wähemalt kuus kuud, — kaks nädalat; minewal aastal wõidi ametipuhkusele lubada ainult suwel, tänawu aasta — aga igal ajal, teise sõnaga, kui kellegil saab näituseks 1. oktoobrill 6 kuud teenistust täis, siis wõidakse teda peale seda lasta 2 nädalifele puhkusele.

Weneaegse riigiteenistuse seaduse mõiste järele ei ole kellegil õigust ametipuhkust nõuda, kuid ülemuse otfustada on, kas ja kunas lubab töö kedagit puhkusele lasta.

908. Jaost. ülem. Ans. Küsimine. Kas on meil käesolewal ajal makswad Seakorra ja Julgeoleku seaduse §§ 127—166?

Jaatawal korral, kas on need §§ makswad ka iseäralise politsei walwe all seiswate isikute kohta?

Wastus. Jah on makswad ja nimelt administratiiv wõimude poolt politsei walwe alla antud isikute kohta.

822. „E. P.“ lugeja 1752. Küsimused.
1) Kas tulewad „R. T.“ nr. 13, lhf. 81 — 1921 a. awaldud määruse rikkujad, lubata

laaskeriista pidamise asjas vastusele võtta „R. T.“ lhf. 1169 — 1920 a. avaldud määruse põhjal ja korras või „R. T.“ nr. 44, lhf. 259 — 1921a., avaldud määruse põhjal? Viimasel juhtumisel, — kas tuleb ka süüdlane kohe mahi alla võtta ning kelle järele teda arretereeritaks tuleb lugeda?

2) Kas võib kasutada politseiteenija riigipoolt lubatavat ½—1-kuulist juwepuhke-aega, kui tema waremalt, samal aastal, arstlike komisjoni poolt määratud 1—2-kuulist terwise-paranduse aega oli kasutanud?

3) Kas on veel endine weneaegne seadus maffew, et Georgi-risti kawaleeride süüteo asjad ei või alamates kohtutes arutatud saada? Jaataval korral misjaguses kohtus võib asi arutamisel olla ja kas on seefugune seadus maffew ka wabadusristi kawaleeride kohta?

Wastused.

1) Wastus oleneb sellest, kas sünnib määruse rikkumine sõjaseisukorra piirkonnas või mitte; kus maksab meil sõjaseadus, see selgub „R. T.“ nr. nr. 20, 61 ja 86 — 1921 a. ning nr. 19 — 1922 a.

Sõjaseisukorra piirkonnas on maffew fise-ministri juuduslnk määrus nr. 2596 („R. T.“ nr. 44 — 1921 a.), mille järele on süüteo R. N. S. § 117 järele eraldatud harilikult kohtukorrald („R. T.“ nr. 147/148 — 1920) ja antud administratiivsele arutamisele, kus süüdlasi otsekohe arretereida ei tule.

Wäljaspool sõjaseisukorra piirkonda tulewad aga need süüdlased mainitud kohtu

korras otsekohe mahi alla võtta ja need wastawa rahukohtuniku järele finniolewaiks lugeda.

2) Harilik puhkus ja haiguspuhkus on faks itseasja ja need ei tule mitte ühte arvata.

3) Eesõigused, mis Wenemaal Georgi-risti-kawaleeridel olid, meil ei maksa; see autäht annetati Wene riigiwõimu poolt ja tuleb meil lugeda wälisriigi autäheks.

Wabadusristi põhikirja järele risti kawaleeridele mingisugust eesõigust kohtuallu- wuse juhtes antud ei ole. („R. T.“ nr. 20/21 — 1920).

814. R. w. pol. r. ii. Küsimine. Kas on raiooniüleml kohustatud postkontorist, mis raioonist 23 wersta kaugel, oma ametlikkude kirjade järel ise käima, jama ka ära wiima, või peab seda kohaliku walla- walitsuse poolt tehtama. Kui raiooniüleml ise on kohustud: siis kes wastutab selle eest, kui raiooniüleml töörohkuse pärast igal nädalal posti järel käia ei või, mis ka wõimata, ning selle läbi paljud rutu- lised kohtukäsitused ning teised tähtajali- sed asjad hiljaks jääwad.

Wastus: Seadus ei kohusta wallawalit- suft postisaadetusi postkontorist ära tooma, järjelikult peab raiooniüleml, nagu iga teine, ise selle eest hoolt kandma, et ta pos- tisaadetuse kätte saaks. Kui aga walla- walitsus kirjakandja amtiit peab, et posti postkontori ning sealt kätte toimetada, siis peab ka raiooniülemla kirjawahetus edasi toimetatud saama, kuna tema wallama- fusiid maksab.

Ametlik osa.

Ringkirjadest.

Politseipeawalitsuse. 26. maist j. a. nr. 2846/37099.

Siin juures saadab politseipeawalitsus Wabariigi Walitsuse otsuse täitmiseks antawad juhtnõbrid politi- sei ja sõjawäe wõimude poolt kuritegude üle eelkuu- lamise toimetamise korra kohta — Teil nende järele käitmiseks.

I. Sõjawäe wõimud on kohustatud eelkuulamiist toimetama:

1) Kuritegude üle, mida kordasaadetud sõjawäe hoolkonda kuuluwais kohtes, olgu siis kuritegu üle- ülbine ehk sõjawäeline ja kordasaatjad sõjawäelased ehk eraisikud ja

2) kuritegude üle, mis kordasaadetud wäljaspool sõjawäe hoolkonda kuuluwaid kohte, kui need on: a) sõjawäelised, mis ettenähtud sõjawäe sead. kogus XXII r. ja selle raamatu § 242 põhjal Wanas Nuhkuse Seaduses — ametalalised kuriteod, nagu

teenistuslised wõltsimised, taju wõtmised jne., ehk b) üleülbised kuriteod, mis toimunud sõjawäelaste enesete testel teenistuse kohuste täitmise ajal (S. R. S. § 314 pp. 1, 2, 3).

II. Kuritegudes süüdistatud ehk kahtlustatud isikutele eeluurimise ja kohtu eest kõrwale hoidmise ta- listuse abinõuna on seaduse järele sõjawäe wõimude poolt tarwitatawad:

1) sõjawäelastele: a) lähema ülemuse walwe alla andmine, b) kodune arest ja c) mahi alla wõtmine (S. R. S. § 470) ja

2) eraisikutele: a) isikutunnistuse ärawõtmine ehk allkirja wõtmisega eeluurimisele ilmumisele ja elu- kohast mitte lahkumisele kohustamine, b) politsei isekralise walwe alla andmine, c) käämeeste wastu- tusele andmine, d) kautsjoni wõtmine, e) kodune arest ja g) mahi alla wõtmine (R. R. S. § 416 pp. 1—6).

Erastute juures võetakse tahtlusabinõud karmitu-juhe juhtumistel, kui a) kahtlustatav on tabatud kuriteo kordajaatmisel, ehk lohe peale selle kordajaatmise, b) kui kuriteost kannataja ehk selle nägija otsekohe näitab kahtlustatava peale, c) kui kahtlustatava juures ehk tema eluruumides on leitud avalikud kuriteo jäljed, d) kui kuritegu tõendatavad asjad on kahtlustatava omad ehk leiti tema juurest, e) kui ta katset tegi põgenemiseks, kinni sai võetud põgenemisel, ehk peale põgenemise ja g) kui kahtlustataval puudub alaline elukoht (S. R. E. § 329).

Läbiotsimisi ja äravõtteid väljaspool sõjaväe hooikonda kuuluvais kohtes asuvases eramaajas võivad sõjaväe võimud ainult kohalike politsei läbi teha.

III. Geluurimist kuritegude üle, mis kordajaadetud S. R. E. § 314 p. 1 ja 2 ettenähtud juhtumistel, toimetab sõjaväe kohtu-uurija (S. R. E. § 337) ja nimelt: 1) kõigis puhtsõjaväelistes kuritegudes (ettenähtud Sõjav. Sead. Kogu XXII r.) kui ka teenistustes kuritegudes (ettenähtud Ruktl. Sead., nagu: mõlstimine, taju mõtmine jne.), j. t. asjades, kus sõjaväe teenistuse ehk distsipliini seadusi rikutud ja kordajaadetud kas sõjaväelaste poolt üksi ehk ühenduses erastitute, olgu ka, et erastitu ojavõtmise väljendus ijeisevalt karistatavas kuriteos ja 2) üleüldistes kuritegudes, kui need on toimepandud: a) sõjaväelaste poolt üksnes sõjaväe (ehk merewäe hooikonda kuulumas kohas kahel tingimisel: eisteks, — kui kuritegu on toimunud sõjaväelaste eneste vahel (j. t. kui süüdistatav ja kahjusaaja olid sõjaväelased) ilma erastitute ojavõtmiseta ja teisels — teenistuse kohuste täitmisel olemise ajal, j. t. kui kahjusaaja ja süüdistatav sõjaväelased olid mõlemad teenistuse kohuste täitmisel.

Teistel olukordadel kordajaadetud üleüldiste kuritegude üle, mis Sõjaväe Ringkonna kohtule alluvad, toimetab eeluurimist kohanline kohtu-uurija (S. R. E. § 338) ja nimelt: a) üleüldistes kuritegudes, mis kordajaadetud sõjaväelaste poolt politsei hooikonnas asuvas kohtes üleüldse ja kui ka ainult sõjaväelaste vahel, kuid mitte teenistuse kohuste täitmise ajal, ehk kui ka teenistuse kohuste täitmise ajal, kuid erastitute ojavõttel, ehk kui kuriteost kahjusaajana oli erastit, ehk olgu ka, et süüdistatav oli teenistuse kohuste täitmisel, kuna kahjusaaja (sõjaväelane) seda ei olnud, b) kuritegudes, mis kordajaadetud erastitute poolt ühenduses sõjaväelastega sõjaväe hooikonda kuulumas kohas ja c) kuritegudes, mis kordajaadetud üksinda erastitute poolt sõjaväe hooikonda kuulumas kohas.

IV. Kõigil teistel, punkt I mitte nähtud, juhtumistel lasub sõjaväelaste ja erastitute poolt toimepandud üleüldiste kuritegude üle eeluurimiste toimetamine politsei peal (S. R. E. § 321), kes talitab R. R. Sead. (Vene Sead. Kogu XVI r.) ettenäh-

tud korras (S. R. E. § 322), mille färele temal õigus on:

1) Teadete saamisteks istute poole pöbrata, kes neid anda võivad ja antavaid teateid protokolleerida,

2) politsei hooikonda kuuluvais kohtes, viivitust kannatamata juhtumistel, millest kuriteo jälgede hävitamine võiks kaubuda, kuni kohtu-uurija kohale ilmumiseni ülewaatusi, järelkatsumisi, äravõtteid ja läbiotsimisi toimetada (R. R. E. § 258) ja

3) kuriteos kahtlustatavaid sõjaväelasi seaduses ettenähtud juhtumistel (R. R. E. §§ 257, 419 ja 421) ühefugusel alusel kõigi teiste istitutega wahi alla wõtta (R. R. E. § 1239).

Sõjaväe hooikonda kuuluvais kohtes võib aga ülewaatusi, äravõtteid ja läbiotsimisi R. R. E. § 258 ettenähtud kordadel teha ja kuriteos süüdistatuid arretereida ainult sõjaväe ülemuse juuresolekul ja kaasabil (R. R. E. §§ 1242 ja 1241).

Seda korda ei muuda ka juhtumine, kui sõjaväe võimud eimejena teateid said toimepandud kuriteo üle. Sarnasel korral teatavad nad sellest politseile.

V. Politsei poolt toimetatud eeluurimised kuritegude üle, mis kordajaadetud sõjaväelaste poolt ühes erastitute ja eneses sõjaväe distsipliini ja teenistustlike korra rikkumist ei sialda, kaadab politsei seaduses ettenähtud kuriteo allumuse korras kas kohtu-uurijale ehk rahukohtunikule (R. R. E. § 1236), kuna eeluurimised nende seaduse wastaste tegemuste üle, mis toimepandud sõjaväelaste poolt üksi ja eeluurimist ei nõua, wastawale sõjaväe ülemusele edasi antakse (S. R. E. § 323).

VI. Igast sõjaväelaste poolt toimepandud kuriteo üle eeluurimise algamisest kuriteos süüdistatud sõjaväelaste wahi alla wõtmises, nii ka eeluurimise edasijaatmisest kohtu-uurijale ehk rahukohtunikule on politsei kohustatud wastawale sõjaväe oja ülemale, kelle alla süüdistatav kuulub teatama (S. R. E. § 323 ja R. R. E. § 1240).

Märkus: Piiriäärne maariba siseriiki ei kuulu sõjaväe ainu hooikonda kuuluvate kohtade hulka, sest seda loetakse piiriwalwet teostava sõjaväe hooikonnas seiswama ainult jalaja üle piiri kauba wadamise ja karantiinilise walwe teostamise mõttes ja kui ka selle juures sõjaväele mõningate politseiliste ülesannete täitmine on õigustatud, siiski ei eralda see asjaolu seda maariba üleüldse politsei hooikonnast (Vene ülem sõjaväe kohtu otsus 1904 a. nr. 30), mispäraast kokkõlas S. R. E. § 338-ga selles maaribas toimepandud üleüldistes kuritegudes eeluurimise toimetamine kohanlike kohtu-uurijale allub. Niijama ka eeluurimise toimetamine — politseile.

Politseipeawalituse ülema:

26. maijt j. a. Nr. 4106.

Teatavasti sai loteriide, näitemüükide ja awalikkude korjanduste toimepanekutels lubaandmise korraldus ja asjaajamine sel alal politseipeawalit-

jusse koondud. Nimetud load saavad peavalitsusest väljajaadetud vahetult sooviavaldaja kätte või ühingu nimele, kuna ühelajal luba väljajaatamisega sellest üks eksempl. kohaliku politseiülemale saadetakse.

Peavalitsus paneb ette iga ülewaltähendub luba ärakirja saamise korral sel alal wastaw järelewalwe korraldada. Peale lubas äratähendatud tingimiste tuleb muu hulgas filmas pidada, et loteriide ja loterii-allegriide juures loterii seadusest („R. L.“ nr. 53 — 1919 a.) kõrwalkaldumist ette ei tuleks ja et korjanduste juures korjanduslehtede või raamatute ning nendega korjatud raha korjajatele wastuwõtmise korral saaks korjanduse korraldaja poolt igale korjajale wastu antud kwitung, selles äratähendades wastuwõtetud korjandusraamatu või korjanduslehe nummert ja sellega korjatud raha summa juurust.

Samuti walwata, et lubajaaja poolt saaks lubas äratähendub tähtajaks politseiülemale ettepanud wastaw aruanne, selles üksikasjaliselt ära-

näidatse ettewõtte tulusi, kulusi ja puhast ülejääki kui ka riigi heaks makstud summa juurust (loterii juures) ning juurelijades kwitungi ehk allkirja ülejääki wastawalt edasandamise üle. Nimetud aruanne politsei poolt läbiwaadatud ja wõrreldukt ühes teiste andmetega wõitute hindamise, wäljaloomise jne. üle saata politsei-peawalitsusse, ära tähendades selles wäljaantud luba kuupäewa ja nummert. On aruanne aga puudulikult kokkuseatud, siis see enne peawalitsusse saatmist selle kokkuseadja poolt wastawalt täiendada lasta.

Wiimajel ajal toimetatawate korjanduste rohke tõttu on ka kuritarwidused sel alal wõimalikud, mispärast politseiametnikkudele ära seletada, et iga korjamise puhul tuleb kindlaks teha, kas korjanduse toimepanekuks on luba olemas, kas korjaja on korjanduse luba omaniku poolt walitud selles ja kas korjaja poolt ettenäidataw korjandusleht või raamat on allakirjutud ja piisatiga warustud ning kui korjandus karbiga sünnib, siis — kas karp pitseeritud. —

Westenurk.

Kohtualuse kaitse.

Conau Doyle jutustus.

(3 järg.)

Minul tuli Redchurch'ist ära sõita. Mind määrati sõjaministeeriumi wastutawa koha peale, mille tõttu ka lamistkoha Londoni ülewiiina pidin. Sõegi laupäiwiti ja pühapäiwiti ei wõinud tööst loobuda; wiimats sain mõneks päewaks puhkust. Just need mõned päewad häwitafidki minu elu ja sundisid mind kõige koledamaid katsumisi üleelama ning lõpuks saatfid mind süüpingile, kus praegu oma elu ja au kaitfen. Jaamast kuni Redchurch'ini on umbes wiis penikoormat. Tema kohtas mind raudteel. See oli meie esimehe lühikeste lahuselamise lõpp; sellest ajast peale, kus temale kõige oma hinge ja südame andsin, ei olnud meie teineteist kunagi lahkunud.

Keist asjust kõnelema ei juuda mina, gentelman'id. Eht teie suudate neid wapustusi mõista, mis inimese hinge sel ajal tafakaalust wälja wiiwad, ehk ka mitte. Kui teil ettekujutuse wõime ei puudu, — juudate. Wastasel korral ei wõi loota, et peale kuiwade faktide midagi leiata. Kuitw fakk, kuiwade sõnadega wäljaõeldud, on aga järgmine. Sõidu ajal Redchurch'i jaamast küläni tegin mina kõige ränge-ma süüteo. Mina awaldasin Enale kohutawalt tähtsa salanduse, mis oleks wõinud sõja saatust muuta ja tuhandete inimeste elu hädaohtu panna.

Mina ütlesin jeda warem, kui arusaamijele jõudsin, et tema kiire mõistus wõis need ülsitud rohke-aruulised peensused üheks ideeks liituda. Ena peaaegu piisafilmiil hakkas jutustama sellest, kui kurb see on, et fakslaste raudne wäeliin, kiitlaste wäed wanumata kinni peab. Mina seletasin, et õigem

oleks õelda, et meie wäed fakslaste kinni peawad, sest teutoonlased tungisid ju wõera riiki.

— Kuid kas siis Prantsusmaa ja Belgia kunagi ei wabane neist? — küsis tema hoogfakk. — Kas tõesti meie saame käed rüppes nende kaewikute wastas istuma ja neile wõimalust andma kümnes Prantsusmaa prowintsis oma tahtmise järgi talitada. Oh Jee, Jee, ütlege jumala nimel mulle midagi, mis minu südamele kübemekesegi lootust annaks. Sest wahetewahel on mul tundmus nagu lõhkeks tema. Teie inglased olete kindlad, teie suudate farnaseid asju ära kanda. Meil aga on rohkem närwissi, rohkem hinge... Meile on see — surm! ütlege, ütlege, kas on lootust! Mina tean, et see meeleetus on teilt jeda küsida, olete ju lihtne teenija sõjaministeeriumis. Wõite siis teie teada, mis teie ülemate peas sünnib?

— Roh, mina tean nii mõndagi, — oli minu wastus. — Ja olge mureta, warsti hakkame ka meie tegutsema.

— Warsti?! Mõnele inimesele paistab aeg kuni tulewase aastani warsti olemat.

— See ei saa olemat mitte tulewal aastal. —

— Kas tõesti meil tuleb veel oodata kuu?!

— Sõegi mitte kuud aega. —

Tema pigistas oma kättega minu sõrmi.

— Oh, minu kallim, teie nii wäga rõõmuskasite mind. Aga, kui piinarikas on oodata! Ma mõtlen üks nädal farnast teadmatust, wõiks mind surmata.

Ütelge mulle ühte, — jätkas tema usutulewa häälega, — ütlege Jee. Wastate ainult ühe küsimuse peale ja mina ei saa teid enam piinama. Kes saawad kiikuma — wahwad prantsuse sõdurid, wõi teie

mehised „Tommy'id", kellele usaldatse see au?

— Uhebele, kui teistele. —

— Suurepäraline, — hõiskas tema. — Mina saan kõigist aru. Pealetungimine algab prantsuse ja inglise jõudude ühenduse punktist. Kaks sõjaväge saavad liikuma ühijelt, ühes hoos.

— Ei, vastasin mina. — Mitte ühijelt.

Kuid mulle paistis — teie ütlesite . . . Arusaadav, et naisterahvad seda kõike ei mõista . . . Kuid mulle näitas, et pealetungimine saab ühine olewat?

— Ütleme kui prantslased tungivad Verdun'i juures ja inglased Jpres'e lähedal — see saab ka ühine pealetungimine olema, vaatamata, et sajab penitsoormad neid lahutatavad.

— Mõistan, mõistan, hõiskas Ena, käsi waimustuses platsutades. — Nemad saavad mäeltini mõlemast otjast peale tungima, nii et sakslased ei tea tuhu neile referwe saata tuleb.

— Ja niisugune on kawatjus: Dige pealetungimine saab Verdun'i juures olema, kuna hõigla demonstratsioon teises otjas.

Selsamal filmapildil tundsin kahtlustust. Veel proegugi mäletan, kuidas Ena juurest kõrwale hüppasin, et terasemalt tema näkku waadata.

— Mina ütlesin teile liiga palju, — tuli karjatus minu huultelt. — Kas wõin teid usaldada? Meelutuse tähtu ütlesin teile liiga palju.

— Ennem, kui mina sellest ühe sõnagi ütlen, mis mulle teatajite, lõikan oma keele ära.

Tema rääkis nii tõsijelt, et kõik kahtlustused minus kadusid. Veel ennem, kui Redchurch'i jõudsin, unustasin selle jutuaamise. Meie andusime õnnele ja tulewiku plaamidele . . .

Minul oli ametlik kiri polkownik Borellow'ile ära anda, kes wäikest jalka juhatas, mis Bedlay-Boudrow'i lähedal laagris oli. Ma läksin tema juurde ja lähe tunni pärast olin tagasi, ning lohe küsisin, kus mijs Carnier on. — Teenija wastas, et mijs Ena on oma tuppa läinud ja tallipoijile käskinud tema mootorratast usse ette tuua. Mina imestasin väga, et minu pruut näid ükfinda jotta kawatseb, kuna mina lähemaks ajaks Redchurch'is wiibida wõisin. Mina astusin wäiksema kabinetti ja istusin Ena't ootes; kabineti uks läks koridori, kus tingimata mijs Carnier nägema pidin, kui tema wälja olets läinud.

Mina ees oli wäite laud, mis Enale kirjutuslauaks oli. Mina istusin laua kõrwal ja korraga märkasin nime, mis tema julge, laia käekirjaga kirjutud ja mis kustutuspaberil tagurpidi wäljatunud, ilma suurema raskuseta lugemin: Subert Varden. Nähtawasti oli see oja adresiist, mis ümbriku peale kirjutud, kuna allpool tähed E. W. seisid, mis posti osakonda Londonis tähendasid, tänawa nimest oli aga raske arusaada. Sel minutil jain esimest dorda aru, et minu pruut on kirjavahetuses inimesega, kelle kiimalist, labast nägu muljutud nurdadega näopildil nägin. Nähtawasti waletas mulle Ena. Kes wõis uskuda, et tema inimesele kirjutab, keda kunagi näinud pole. Mina ei taha oma süüd puhtaks teha. Kuid kujutage ette minu seisukorda. Oletame, et teil on kuum ja kirgline iseloom. Tõesti, teie olekrite sedajama teinud, mis minagi, sest muud teha teie poleks wuutnudki. Metsikuse hoog tungis minusse. Mina haarasin laua platest kinni. Olets minu ees raudkapp olnud, oleksin niijama kahti teinud. Jगतases laua pealmine oja, lendas kildudeks. Suhwolis seisid kiri, mida ettewaatuse pärast sinna oli paigutatud ja mida Ena nähtawasti enesega ühes ärawiia kawatjes. Ilma lohmumata ja ilma wähemagi südametunnistuse piinata awasin ümbriku. Teie ütlete mina ei talitanud korralikult. Kui aga armukadedus inimest waldab, saab tema waewalt enesele aruanda, mis ta teeb. Kas oli tütarlaps, kellele ennast anda walmistasin, mulle truu wõi mitte . . . ? Mina otjus-tasin kindlasti seda teada saada. Kui esimesed read läbi lugenud olin, läks minust wõõmu wärin läbi. „Kallis herra Varden!" oli prantjuskoele kirjutud ja mina jain lohe aru, et kiri asjalik oli. Juba tahtsin seda uuesti ümbrilku panna, enesele kahtlustuje eest etteheiteid tehes, kui äkki lohe lõpul kaks sõna mulle filma torkasid ja mina ennast kui kihwtijest maost nõelatud tundsin olewat. Need sõnad olid: Verdun. Ma waatasin uuesti paberile. Just selle nime all seisid Jpres. Dudsuje tundeist tabatud, istusin toolile purustud laua kõrwale ja lugemin terwe kirja läbi, jelle tõlge on minu käes.

(Järgneb.)

Wäljaandja: Toimetuskommisjon.
Wastutaw toimetaja: A. Reinberg.

K u u l u t u s e d.

Tunnustatakse maksuusetaks kadumaläinud isikutunnistused järgm. nimede peale:
D e w, Liisa Karli t., w. a. Rakwere linna pol. 12. 12. 1919 nr. 2573.

R ä g u, Eliise Tõnise t., w. a. Rakwere linna pol. 27. 1. 1921 a. nr. 5958. (8656)

E i b a c h, Hermine Tooma t., w. a. Tall. I. pol. 2. jst. 12. 12. 1919 a. nr. 303. (8657)

S e r g o, Willem Zuhani p., w. a. Reina wallaw. 2. 12. 1919 a. nr. 15. (8803)

P a l t m a n n, Herbert Pärtli p., w. a. Laikfaare wallaw. 2. 12. 1919 a. nr. 251.

S i n t s, Ella Mihkli t., w. a. Sauga wallaw. 7. 4. 1920 nr. 445.

R e i e r, Ado Ado p., w. a. Uue-Wändra wallaw. 16. 9. 1920 a. nr. 821.

J a k s o n, Johanna Enno t., w. a. Taall wallaw. 21. 1. 1921 a. nr. 18.

T i m a, Jaak Peetri p., w. a. Polli wallaw. 16. 12. 1919 a. nr. 91.

- Tartow, Haide-Aleksandra Jakobi t., w. a. Polli wallaw. 25. 4. 1922 a. nr. 916.
 Bauer, Jaan Jaani p., w. a. W. Kariste wallaw. 20. 11. 1920 a. nr. 660.
 Tomson, Tõnis Peetri p., w. a. W. Kariste wallaw. 2. 1. 1919 a. nr. 238.
 Tohwer, Jaan Hansu p., w. a. Sauga wallaw. 19. 12. 1919 a. nr. 73.
 Waher, Kristine Mihkli t., w. a. Hallinga wallawal. 11. 12. 1919 a. nr. 118.
 Olberg, Emilie Karli t., w. a. Waiwara wallaw., 22. 6. 1920 a. nr. 918.
 Siro, Helene Gustawi t.
 Tummeltau, Helene Juhani t., w. a. Kohila wallaw. detf. f. 1920 a. nr. 529. (2244)
 Armberg, Jakob Karli p., w. a. Baltiski I. pol. 29. 11. 1919 a. nr. 295. (2318)
 Wiismann, Elwiine Madise t., w. a. Baltiski I. pol. 29. 11. 1919 a. nr. 307. (2319)
 Leff, Juhani Karli p., w. a. Jõhwi wallaw. (7378)
 Andrijainen, Jwan Jwani p., w. a. Sarjumaa pol. 31. 5. 1921 a. nr. 282. (8023)
 Enok, Johannes Joosepi p., w. a. Rõnnu wallaw. 27. 1. 1920 a. nr. 663. (8024)
 Raag, Kaljo-Felix Udo p., w. a. Tall. raudtee pol. jsk. 1919 a. (8804)
 Raag, Mary-Karline Karli t., w. a. Tall. raudtee pol. jsk. 1919 a. (8804)
 Ernst, Arwed, w. a. Tall. I. pol. 6. jsk. 8. 12. 1919 a. nr. 2462. (6232)
 Katasepp, Jda Kristjani t., w. a. Tartu I. pol. 3. jsk. 16. 12. 1919 a. nr. 4606. (6862)
 Meos, Salme Arturi t., w. a. Tartu I. pol. 3. jsk. 23. 1. 1920 a. nr. 9285. (6862)
 Jaama, Amalie Anna t., w. a. Tartu I. pol. 3. jsk. 31. 12. 1919 a. nr. 5826. (6862)
 Goidina, Marie Aleksandri t., w. a. Tartu I. pol. 3. jsk. 12. 7. 1921 a. nr. 13249. (6862)
 Peitel, August Joosepi p., w. a. Tartu I. pol. 3. jsk. 16. 12. 1920 a. nr. 11707. (6862)
 Raasik, Marie Marti t., w. a. Tartu I. pol. 3. jsk. 28. 11. 1919 a. nr. 1422. (6862)
 Rörwei, Euiße Jaani t., w. a. Tartu I. pol. 3. jsk. 11. 7. 1921 a. nr. 13241. (6862)
 Rahn, Johan Hendriku p., w. a. Tall. I. pol. 6. jsk. 15. 12. 1919 a. nr. 3076. (6862)
 Kuslap, Alfred Jüri p., w. a. Sootagu wallaw. 19. 1. 1922 a. 479.
 Päärson, Riisa Peedi t., w. a. Wastemõisa wallaw. 27. 2. 1920 a. nr. 1048. (7277)
 Johannson, Arend Dawidi p., w. a. Tänafilma wallaw. (7278)
 Kareljon, Jüri Jaani p., w. a. Tacwere wallaw. 19. 12. 1919 a. nr. 70. (7279)
 Rätsep, Berta Antoni t., w. a. Waiwara wallaw. (7377)
 Wäljaots, Jaan Hindrefu p., w. a. Albu wallaw. 17. 12. 1919 a. nr. 283. (7451)
 Taar, Jaan Jaani p., w. a. Esna wallaw. 8. 3. 1920 a. nr. 668. (7452)
 Lindemann, Johannes Kustase p., w. a. Esna wallaw. 9. 2. 1920 a. nr. 214. (7453)
 Peil, Joosep Gustawi p., w. a. Wao wallaw. 27. 11. 1920 a. nr. 1526. (7668)
 Poom, Alwiine Jüri t., w. a. Tall. I. pol. 6. jsk. 9. 12. 1919 a. nr. 2186. (8017)
 Paigar, August Johannese p., w. a. Jõe-lehtme wallaw. 16. 4. 1920 a. nr. 1062. (8018)
 Bachmann, Gustaw Joosepi p., w. a. Rõnnu wallaw. 1. 4. 1922 a. nr. 46. (8019)
 Toomingas, Aleksander Jwani p., w. a. Riit wallaw. 8. 12. 1919 a. nr. 51. (8020)
 Pusk, Anette Hansu t., w. a. Peningi wallaw. 31. 12. 1919 a. nr. 376. (8021)
 Willmann, Aleksander Marti p., w. a. Rae wallaw. 4. 6. 1920 a. nr. 1864. (8022)
 Laur, Karl Kustase p., w. a. Afõkõla wallaw. 7. 4. 1922 a. nr. 41. (8131)
 Veitorf, Jüri Marti p., w. a. Keila wallaw. 19. 1. 1920 a. nr. 1209. (8265)
 Maara, Eliße-Lowiße Juhani t., w. a. Wääna wallaw. 11. 3. 1920 a. nr. 498. (8266)
 Paga, August Hansu p., w. a. Lõwe wallaw. 3. 5. 1920 a. nr. 365. (8451)
 Matson, Jaan Jaani p., w. a. Laagepera wallaw. 18. 8. 1920 a. nr. 441. (8452)
 Mõlber, Andrei Peetri p., w. a. Torgu wallaw. 3. 3. 1920 a. nr. 413. (8518)
 Riilberg, Kristiine Andrei t., w. a. Tall. I. pol. jad. jsk. 26. 11. 1919 a. nr. 6. (8519)
 Riinberg, Karl Karli p., w. a. Wõhija wallaw. 30. 12. 1919 a. nr. 306. (8551)
 Esvalder, Karl-Eduard Madleena p., w. a. Naspere wallaw. 7. 7. 1920 a. nr. 756. (8552)
 Bergmann, Joosep Juhani p., w. a. Haljala wallaw. 16. 12. 1919 a. nr. 536. (8553)
 Riidemann, Tooni Juhani t., w. a. Haljala wallaw. 15. 12. 1919 a. nr. 547. (8554)

- Piirwagen, Andres Andrese p., w. a. Rakwere wallaw. 1. 4. 1922 a. nr. 1433. (8555)
- Reil, August Karli p., w. a. Undla wallaw. 13. 12. 1919 a. nr. 187. (8557)
- Ruulmets, Miide Gustawi t., w. a. R.-Malla wallaw. 5. 3. 1920 a. nr. 985. (8616)
- Ruusler, August Aleksandri p., w. a. Pada wallaw., 30. 4. 1920 a. nr. 1194. (8618)
- Majamees, Hans Jaani p., w. a. Küti wallaw. 13. 8. 1920 a. nr. 574. (8619)
- Paasberg, Linda Karli t. w. a. Kaspere wallaw. 29. 11. 1919 a. nr. 115. (8653)
- Põrts, Gustaw Hansu p., w. a. Rakwere I. pol. 27. 11. 1919 a. nr. 293. (8654)
- Room, Anna Jaani t., w. a. Palupere wallaw. 3. 10. 20., nr. 2501. (8304)
- Rähr, Kusta Hansu p., w. a. Kirepi wallaw. 18. 12. 19., nr. 13. (8305)
- Säfikow, Katarina Wassili t., w. a. Tartu I. pol. 2. jsk. 29. 6. 20., nr. 14629. (8306)
- Soog, Ferdinand Peetri p., w. a. Pühajärwe wallaw. 18. 12. 19., nr. 7. (8307)
- Soog, Aina Kusta t., w. a. Pühajärwe wallaw. 22. 4. 20., nr. 103. (8307)
- Karp, Johanna Jüri t., w. a. Särewere wallaw.
- Sardel, Theodor Jüri p., w. a. Taali wallaw. 19. 1. 20., nr. 27.
- Kaufas, Jaan Tooma p., w. a. Rägawere wallaw.
- Wikow, Marie Karli t., w. a. Järwe wallaw. 15. 12. 19., nr. 425.
- Reiska, August Johannese p., w. a. Jiskiku wallaw.
- Matsjo, Kaarel Mihkli p.
- Sints, Mari Pearna t., w. a. Juuru wallaw. 16. 12. 19., nr. 285.
- Peeterjon, Abele Juhani t.
- Karja, August Jaani p., w. a. Mäetaguse wallaw. 1919. a., nr. 437.
- Lepest, Jaan Mihkli p., w. a. Wõru wallaw. 19. 9. 21., nr. 57. (8412)
- Kaljo, Emanuel Mihkli p., w. a. Kuressaare I. pol. jsk. 4. 12. 19., nr. 939. (5184)
- Arro, Jaan Tõnise p., w. a. Rabala wallaw. 29. 2. 1920 a. nr. 354. (2243)
- Jakson, Johan, w. a. Nõmme pol. jsk. nr. 1643. (2271)
- Eitberg, Johan Hendriku p., w. a. Tall. I. pol. 1. jsk. 1920 a. nr. 12143. (3250)
- Rosenberg, Oswald Eduardi p., w. a. Haapsalu linna pol. jsk. 20. 3. 1922 a. nr. 3576. (4880)
- Tempõld, Emilie Willemi t., w. a. Kelna wallaw. 1921 a. nr. 144. (4881)
- Berro, Lydia Mihkli t., w. a. Haapsalu I. pol. jsk. 10. 12. 1919 a. nr. 2029. (4879)
- Leppik, Sohwie Juhani t., w. a. Emmaste wallaw. 8. 12. 1920 a. nr. 1547. (4976)
- Sergo, Anna Hansu t., w. a. Sainre wallaw. 8. 3. 1920 a. nr. 186. (5081)
- Mahlstein, Morits, w. a. Tall. I. pol. 6. jsk. 2. 7. 1920 a. nr. 7515. (5418)
- Krabbo, Marie, w. a. Tall. I. pol. 6. jsk. 23. 4. 1920 a. nr. 6290. (6227)
- Peichel, Erika. (6228)
- Pullisaar, Wladimir, w. a. Tall. I. pol. 6. jsk. 21. 1. 1921 a. nr. 8745. (6229)
- Kesamaa, Hugo Madise p., w. a. Tall. I. pol. 6. jsk. 22. 9. 1921 a. nr. 9673. (6230)
- Kütt, Eowitse, w. a. Rae wallaw. nr. 2217. (6231)
- Wahtra, Johannes Siimu p. (8808)
- Tomingas, Kristjan Karli p., w. a. Wana Wändra wallaw. 28. 1. 1921 a., nr. 1336.
- Rappits, Eduard Juliuise p., w. a. Patkila wallaw. 31. 12. 1919 a., nr. 1070.
- Sutt, Karl Jakobi p., w. a. Kääma wallaw. 20. 2. 1920 a., nr. 669.
- Koiva, Juhani Mardi p., w. a. Polli wallaw., nr. 783.
- Petermann, Martin Mihkli p., w. a. Sauga wallaw. 1920 a.
- Mikalai, Aleksander Mihkli p., w. a. Pärnu I. pol. 7. 6. 1920 a., 11286.
- Winter, Jaan Jaagu p., w. a. Pärnu I. pol. 18. 12. 1919 a., nr. 5990.
- Ottoson, Minna Jüri t., w. a. Rae-laste wallaw. 1. 8. 1921 a., nr. 28.
- Miil, Anna Jüri t., w. a. Pärnu I. pol. 29. 12. 1919 a., nr. 7619.
- Makarow, Matrona Egori t., w. a. Pärnu I. pol. 2. 12. 1919 a., nr. 1376.
- Priidikow, Woldemar Magnuse p., w. a. Tallinna I. pol. 4. jsk. 16. 4. 1920 aastal. (5364)
- Sandrat, Jüri, w. a. Martina wallaw. 21. 1. 1920 a., nr. 194. (8133)
- Karoff, Marie Konstantini t., w. a. Nõmme alewi pol. 1919 a. (8806)
- Sammelberg, Johannes-Heinrich Johannese p., w. a. Keila wallaw. 19. 12. 1919 a. nr. 552. (2246)

- Terasmees, Mihkel Jaani p., w. a. Rapla wallaw. 17. 1. 1920 a., nr. 620. (2248)
- Tölpert, Anna, w. a. Tallinna I. pol. 3. jsk. 6. 12. 1919 a., nr. 1559. (2272)
- Tomingas, Jaan Jakob p., w. a. Paide linna pol. 20. 10. 1920 a., 1501. (4231)
- Melnits, Andres, w. a. Tallinna I. pol. 5. jsk. 1. 3. 1921 a., nr. 13956. (4977)
- Thomson, Konstantin Konstantini p., w. a. Kuresaare I. pol. jsk. 15. 4. 1921 a., 2893. (5185)
- Tuhäär, Ella Mihkli t., w. a. Pari wallaw. 11. 12. 1919 a., nr. 22. (7280)
- Blauwet, Anna Karli t., w. a. Salla wallaw. (7281)
- Tuhäär, Peeter Andreje p., w. a. Suure Köppu wallaw. 21. 1. 1920 a., nr. 812. (7282)
- Tavidas, Andres Jaani p., w. a. Düstwere wallaw. 27. 5. 1921 a., nr. 961. (7283)
- Wahter, Helene Jaani t., w. a. Weinjärwe wallaw. 20. 5. 1920 a., nr. 497. (7454)
- Tomp, Friedrich Karli p., w. a. Tartu linna pol. 2. jask., nr. 11810. (7925)
- Hännilane, Jakob Hendriku p., w. a. Tartu I. pol. 2. jsk., nr. 8585. (7926)
- Parkel, Joosep Hansu p., w. a. Tartu I. 2. jsk., nr. 10653. (7927)
- Paks, Jwan Jwani p., w. a. Tartu I. pol. 2. jsk., nr. 13580. (7929)
- Mathiesen, Regina Otto t., w. a. Tartu I. pol. 2. jsk., nr. 10182. (7932)
- Klaus, Marta Jaani t., w. a. Tartu I. pol. 2. jsk., nr. 11654. (7933)
- Horn, Marie Kusta t., w. a. Tartu I. pol. 2. jsk., nr. 2693. (7937)
- Feder, Jaan Hansu p., w. a. Tartu I. pol. 2. jsk., 8782. (7939)
- Palm, Mide Jüri t., w. a. Tartu I. pol. 2. jsk., nr. 6287. (7938)
- Klein, August Jaani p., w. a. Tartu I. pol. 2. jsk., nr. 15949. (7940)
- Univer, Laura-Elwiine Johani t., w. a. Tartu I. pol. 2. jsk., nr. 17440. (7941)
- Lutrin, Berta Schmueli t., w. a. Tartu I. pol. 2. jsk., nr. 6899. (7942)
- Tõbber, Anette Augusti t., w. a. Tartu I. pol. 2. jsk., nr. 5573. (7943)
- Tõbber, Silda Augusti t., w. a. Tartu I. pol. 2. jsk., nr. 5574. (7943)
- Urberg, Alice Germani t., w. a. Tartu I. pol. 2. jsk., nr. 11125. (7947)
- Riitow, Wilhelmine Kusta t., w. a. Tartu I. pol. 2. jsk., nr. 15192. (7948)
- Polaw, Anna Hansu t., w. a. Tartu I. pol. 1. jsk., nr. 11278. (7928)
- Märtin, Jaan Peetri p., w. a. Tartu I. pol. 1. jsk., nr. 11888. (7934)
- Swerewa, Valentine Peetri t., w. a. Tartu I. pol. 1. jsk., nr. 7420. (7944)
- Rimmel, Julie Madise t., w. a. Tartu I. pol. 1. jsk., nr. 10858. (7930)
- Jwanowa, Marie Nikolai t., w. a. Raudteede pol. ülema p., nr. 656. (7949)
- Pütsep, Salme Tõnise t., w. a. Põtküla wallaw., nr. 772. (7931)
- Sulg, Reinhold Kusta p., w. a. Uue Antsla wallaw., nr. 3. (7936)
- Wilms, Marie Hendriku t., w. a. Saugaste wallaw., nr. 1063. (7950)
- Jhanjon, Karl Kustafe p., w. a. Kirbla wallaw. 29. 12. 1919 a., nr. 335. (8060)
- Rosenfeldt, Ida Karli t., w. a. Kirbla wallaw. 29. 12. 1919 a., nr. 682. (8061)
- Eglit, Jakob, w. a. Panikowitschi wallaw. 1920 a., nr. 2205. (8205)
- Basiljew, Mihail, w. a. Tartu maak., pol. ülema p. juulikuul 1921 aastal, nr. 493/5709. (8206)
- Prügi, Jenny Aleksandri t., w. a. Võru I. pol. ülema p. 5. 12. 1919 a., nr. 2705. (8419)
- Sikk, Jaan Kusta p., w. a. Kasariitsa wallaw. 13. 1. 1920 a., nr. 880. (8418)
- Wildo, Anna Mihkli t., w. a. Kasariitsa wallaw. 19. 12. 1919 a., nr. 182. (8417)
- Allas, Richard Hendriku p., w. a. Sõmmerpalu wallaw. 17. 2. 1920 a., nr. 499. (8416)
- Linno, Anton Hansu p., w. a. Undla wallaw. 2. 12. 1919 a., nr. 15. (8559)
- Mõel, Johan Jaani p., w. a. Undla wallaw. 18. 12. 1919 a., nr. 442. (8560)
- Fresmann, August Karli p., w. a. Rakvere wallaw. 12. 12. 1919 a., nr. 220. (8561)
- Paks, Olga Eskari t., w. a. Wihula wallaw. 1919 a., nr. 764. (8562)
- Enans, August Joosepi p., w. a. Wihula wallaw. 18. 12. 1919 a., nr. 72. (8563)
- Toom, Wilhelmine Tõnise t., w. a. Jõhwi wallaw. 12. 12. 1919 a., nr. 770. (8620)

Seff, Tomiisa Juhani t., w. a. Paas-
were wallaw. 28. 12. 1919 a., nr. 679.

(8658)

Tiif, Karl Wardi p., w. a. Rafwere I.
jst. pol. ülema p. 12. 9. 1921 a., nr. 6346.

(8659)

Rosenberg, Mai Mifu t., w. a. Raf-
were I. jst. pol. ülema p. 2. 12. 1919 a.,
nr. 952.

(8660)

Weimann, Mai Johani t., w. a. Raf-
were I. jst. pol. ül. p. 8. 1. 1920 a.,
nr. 3671.

(8661)

Shokolaad

RENOMMEE

A.-S. „Renommée“

7953

Tallinn, Suur Kompassi t. 40

Kõigeodavamad

laulatussõrmused, kellad, kuld- ja hõbe-
asjad. Ka parandustöö kiire ja korralik.

Eichelmann, Wäike Karja tän. 2.

6648

UUED SAADETUSED

haid kahe- ja kolme-
raudseid jahipüssa ja
automaat püstolid
(Browningid) on Belg-
giast ja Saksamaalt
kohale jõudnud. Peale

selle kõiksugu Jahi kraami, näituseks: waskkestad kal.
12—32, pappkestad kal. 12—20, eestlaetawad tongid ja
tsilindrid, väljamaa karastud haawlid, rewolwri pad-
runid, wiit tropid, püssi õli j. n. e. Kõigist kraamist
väljawalik suur. Kraami headuse järel hinnad wõist-
lemata odawad.

Püssikauplus

Alex. Passup.

7512

Pikkjalg nr. 6. Tallinnas.

„AKVA“

ekstraktid ja äädikad wõist-
lusefa. — Saada igal pool.

LADU:

Waimu tän. 1.

Kõnetraat 6-19.

8953

J. FRANK.

Manufaktuur-riidekauplus.

Kübarad, mütsid ja meeste-
rahwa pesu, kaelasidemed,
kraed j. m. a.

Wiru tän. 11.

7507

Kõiksugu dokumentide tarwis päe-
wapildid on kõige kasulikum
tellida

Rataskaewu tän. nr. 2

Fotograafia J. Sooberg & Ko.

(end. E. Reisberg).

Ja niisama ka kõiksugu modern päewa-
pildid ja gruped. :: Uus sisseseade. ::
Korralik töö. :: Rutuline walmistamine. ::
Möödukad hinnad. 7505 ::

TÄHELEPANNA!

Wõistlemata headuses likööri eks-
traktid kõigis sortides, ja saapa
kreemid — ainukesed kellel Eestis
:: I-sed auhinnad. ::

SOOWITAB KEEMIA TEHAS
„LINDA“ TALLINNAS,
Telliskivi t. 19.

8951

WANNA KAUPMEES H. STOLLER

kutsub oma wanu tuttawaid kaup-
mehi ja ka uusi kaubatarwitajaid
waatama. On ladus mütse kõik-
suguseid ja ka kaabusid rohkemal
arwul ja üksikult. Odawad hinnad.

Wiru tän. nr. 24, H. Stoller.

7504

Linoleum

on kohale jõudnud ja soovitab ladust

K.
M. „Standart”

Pikk tän. 12. Kõnetr. 13-19.

7513.

Manufaktuur Import Ko.

Tallinnas

Suur Karja t. 5, sissek. hoowist

soovitab suures väljalikus kõiksuguseid willaseid, puuwillaseid ja kalewikaupe Inglis, Saksa ja Rootsi wabrikutest.

Ainult jällemüüjatele !!!

Manufaktuur Import Ko.

Tallinn, Suur Karja t. 5. 7988

Kohale jõudnud väljamaa kaubad:

Siidi kleidi, mantli ja voodri jaoks, meeste- ja naisterahva kostüümiriided, villased kleidiriided, kõigis värvides, suvekleidiriided, musliini, markisetti ja Soome riided, pikee ja villased tekid, vahariided, valmis linad ja künra viisi, schiffon, tüll, piitsid, sukad, kindad, päevavarjud ja pesuriiet soovitab suures valikus

J. Jegorov.

Tallinn.

Suurturg 18.

7515

Ida-Kaubamaja

Tallinnas, Wiru t. 4, kino all.

Telegr. adr.: lkko. Tel. 9-73.

Eksport

Import

suuremal ja väiksemal arwul.

Alaline suur väljalikus kõiksugu maja- ja kööginõusid: aluminiiumist, emaleeritud, portselaanist, walgest plekist, teras ja raua kaubad. Manufaktuur ja pudukaubad.

7993

TUBAKAKAUPLUS
Jdelsohn & Druck,

TALLINNAS, Wanaturu kaelas nr. 1.
(Scheeli pangamaja wastas).

Müügil WÄLJAMAA sigarid, sigarillod, sigaretid ja paberossid; mitmesuguses headuses. Peale selle on kõigi kohalkkude wabrikute tubakasaadused alati müügil. Paberossid Laferm ja Havanna wabrikutest alati saadawal. —

TUBAKAKAUPLUS
Jdelsohn & Druck,

TALLINNAS, Wanaturu kaelas nr. 1.
(Scheeli pangamaja wastas).

7508

London!!!

Holland & Sherry

willaseid ja woodri

riideid

on saadawal rätsepa-
: tarwete kaupluses :

Suur Karja tän. 10
TALLINN

Omanik

S. S. Orloff.

8000

Axel Musso.

Tallinnas, Pikk t. 13.

□ □ □

Raud ja teraskaubad, ehitusmaterjal, Inglis, Rootsi, Saksa ja Soome wabrikute tööriistad. Köögi, laua, habeme ja taskunoad. Kõiksugu käärid. Juukse-lõikamise masinad ja habemeajamise aparatid. Jahi püssid ja liht rewolwrid. Automaat püstolid: **Browning, Pieper, Schmeisser ja Sauer & Sohn.** Jahi ja rewolwrite laskemoon. Igasugu spordi-abinõud: **liurauad, suusad, liukelgud, tennispalli lööjad ja pallid, jalapallid.** Kõiksugu kergetõustiku tarberiistad. **Kalapüügi riistad.** Wahariie, garnitol ja linoleum.

7511

Õmblusmasinaid,
Kudumise masinaid,

Jalgrattaid,
Õhugummid ja mantlid,

Koorelahutajaid,
Põllutöö masinaid

ja kõigile tähendatud masinatele

tagawara osasid

soowitawad

Kr. Saar & Ko.

TALLINNAS, Wiruwärawa puistee 22.

TARTUS, Raatuse tän. 2.

RAKWERES, Peterburgi tän. 13.

JÖHWIS, Turu plats.

7999

KÕIGE PAREMAD PABEROSI KESTAD

250+

Georgi

ESIMENE MEHANIILINE
PABEROSI KESTADE

WABRIK EESTIS

TALLINN
Aast. 1897.
WAKSALI PUIESTEE № 3

7514

„JOCKEY CLUB“

WIRU TÄNAW Nr. 1

SPETSIAAL KINDA,
KÜBARA JA MEESTE-
RAHWA PESU KAUPLUS

„JOCKEY CLUB“

WIRU TÄNAW Nr. 1

6233

„EMLO“

TALLINNAS,

Pikk tän. nr. 17, Börsekelder.

Telefon nr. 1620.

Eesti marjawiina ja likööriwalmistamise õli.

Esimene ja kõigewanem ettevõtte EESTIS.

Eriala: Kodumaa marjaliköörid,
walmistatud ainult puhtest omatehtud marjamahladest.

EKSPORT.

7509

E. T. K.

Eesti Tarvitajate Keskühisus

Tallinnas, Wiruäärava pülestee nr. 15.

Üleriikline ühistegeliste ettevõtete suurkaubandusline keskkohht.
Liikmeid 250 ühisust, 100.000 liikme ja üle 300.000 tarvitajaga.

MURETSES JA MÜÜS KAUPE:

1917 a.	Rbl.	1.862.000.—
1918 a.	Emk.	4.269.000.—
1919 a.	"	38.418.000.—
1920 a.	"	210.971.000.—
1921 a.	"	850.000.000.—

Uusi liikmeid wõtakse wastu ja antakse nõu uute ühisuste asutamiseks.

6632

XX. Eesti näitus Tallinnas.

Põlluasjandus. Loomakaswatus.

— Põllumajandusline tööstus. —

~ : ~ Kaubaproowid. ~ : ~

2.—11. septembrini 1922 a.

— Täielikumad teated — trükitud kawadel. —

Ülesandmisi wõtakse wastu 1. augustini.

Näituse büroo asub Tallinnas, Nunne tän. 20. Kõnetr. 1-21.

506

Tallinna Eesti Põllumeeste Selts.

4 ESIMEST AUKINDA
ÜHE AASTA JOOKSUL.

4 ESIMEST AUKINDA
ÜHE AASTA JOOKSUL.

MAYERI wabriku juures olew
Esimene Eesti Chromnaha wabrik

Tallinnas,

Falkspargi tän. nr. 26, kõnetraat 15-68.

Telegr. aadress „ESTICHROM“.

Walmistab tuntud wõistlemata
headuses Chromnahku,

musta, wärwilist ja musterdatud, saapapealsete, mööb-
lite, mappide, raamatute, rahakottide, reisukohwite,
käekottide, autode, wankrite j. n. e. jaoks.

Pargib wasika- ja lambanahku Chromiks üksi-
kult ja hulgawiisi.

Wastuwõtmine, wäljaandmine ja müümine äripäewa-
del kella 9—3 ja laupäewadel kella 9—1.

7502.

KAUBAMAJA

Telefon
8-53.

„MARS“

Telefon
8-53.

TALLINNAS, HARJU TÄN. 23.

**Elektrotehnika tarbeasjad. Elektrilambid,
mootorid, dünamod, igasugused elektri-
aparaadid. Klaasnõud engros. Majapida-
mise tarbeasjad. Ehitus-materjaalid.**

7998.

Ühendatud Saapa- ja Nahavabrikud A-S.

Tallinnas:

Peakontor, S. Karja tän. № 5. Kõnetr. 14-03.

Ladud } S. Karja tän. nr. 15. Kõnetraat 15-27.
          } W. Karja tän. nr. 1. Kõnetraat 16-50.

Telegrammi aadress: Lederking, Tallinnas. Postkast nr. 77.

Esimene Eestimaa Mehaan. Saapavabrik

„Estoking“

Tallinn.

Tallinnas, Suurel-Tartu m. 61-c. Kõnetraat nr. 13-06.

Valmistab ja müüb ladust suuremal arvul kõige paremaid meeste-, naiste- ja laste kroom- ja shevrosapaid, samuti on saadaval sandaalid ja meeste-rahva juhtsaapad.

Nõudke igast kauplusest jalanõusid kaubamärgiga „ESTOKING“.

Nahavabrik „SAKALA“

Rakveres: Narva tän. nr. 25. Kõnetraat nr. 20.

Nahavabrik „EESTIMAA“

Tallinn, Baltiski m. nr. 49. Kõnetraat nr. 375.

Valmistakse ja müüakse igat seltsi pealis- ja alusnahku parematest sisemaa ja väljamaa tooresnahkadest. Ostetakse igasuguseid tooresnahku ja võetakse tooreid nahku parkimiseks.

Wabrikud töötavad kõige uuemate masinatega ja eriteadlaste juhatusel.

7503

Tubakawabrik

A. REIER & Co.

Talinnas.

S o o w i t a b k ö r g e m a s h e a d u s e s
w ô i s t l e m a t a h i n d a d e g a

Tubakat:

I. sort
„Maksul Basma“
„Kabinett Nr. 1“
II. sort
„Kairo“
„Benefis“
III. sort
„Almiro“
IV. sort
„Meteor“
„Must kotkas“
„Kuld kull“
„Kuld täht“

Paberosse:

Körgem s. A
„Noblesse“
„Nr. 150“
I. sort
„Record“
„Orient“
III. sort
„Hallo“

7600

Wabrik ja kontor

Kõnetr. 17-12. S. Pääsukese t. nr. 4. Kõnetr. 17-12.